

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 13 0 К 004851 20 Кж
Бања Лука, 30.7.2020. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Обрена Бужанина, као чланова вијећа уз учешће записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптуженог Т.С., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалбама окружног јавног тужиоца у Добоју и бранилаца оптуженог, адвоката Б.Б. из Д. и С.П. из Б.Л., изјављеним против пресуде Окружног суда у Добоју број 13 0 К 004851 19 К од 09.12.2019. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички јавни тужилац Бранко Митровић, оптужени и његови браниоци, донио је дана 30.7.2020. године,

П Р Е С У Д У

Одбијају се, као неосноване, жалбе окружног јавног тужиоца у Добоју и бранилаца оптуженог Т.С., те потврђује пресуда Окружног суда у Добоју број 13 0 К 004851 19 К од 09.12.2019. године.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом Окружног суда у Добоју број 13 0 К 004851 19 К од 09.12.2019. године, оглашен је кривим оптужени Т.С., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ) и осуђен на казну затвора у трајању од 1 (једне) године. На основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), оптужени је обавезан да накнади трошкове кривичног поступка у износу од 157,80 КМ и паушала у износу од 300,00 КМ, док су трошкови награде и нужних издатака браниоца по службеној дужности, на основу члана 101. ЗКП РС, пали на терет буџетских средстава. На основу члана 108. став 3. ЗКП РС, оштећени М.Б., са имовинскоправним захтјевом, упућен је на парницу.

Против наведене пресуде жалбе су, благовремено, изјавили окружни јавни тужилац у Добоју и браниоци оптуженог, адвокати Б.Б. из Д. и С.П. из Б.Л.

Окружни јавни тужилац у Добоју је жалбу изјавио због одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптуженом изрекне казна затвора у дужем временском трајању. Аргументима из образложења жалбе, оспорава се правилност и ваљаност разлога, датих у оцјени околности, правилно утврђених, а које су од значаја за висину казне.

Браниоци оптуженог су жалбу изјавили због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона, а бранилац оптуженог, адвокат Б.Б. и због одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе или пресуда укине и предмет врати првостепену суду на поновно суђење.

Аргументима из образложења обе жалбе бранилаца оптуженог, који су, у кључним сегментима, идентични, указује се на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) и к) ЗКП РС, те члана 311. став 2. у вези са чланом 14. став 2. чланом 304. став 7. и чланом 295. став 2. ЗКП РС. У прилог тврдњи о битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, у образложењу обе жалбе се наводи да је побијана пресуда заснована на незаконитим доказима, јер је поступак препознавања лица спроведен супротно одредби члана 150. ЗКП РС, те су тиме и записници МУП РС, ПУ Д. од 19.10.2017. и 14.3.2018. године о препознавању оптуженог, као једног од саизвршилаца предметног дјела, незаконити докази. У оквиру истог жалбеног основа битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, у жалби браниоца оптуженог, адвоката Б.Б., се наводи да је приликом саслушања свједока М.В., у условима непосредности на главном претресу, свједоку предочен исказ из истраге који је сачињен у другом предмету, везано за истрагу против М.Б., што по ставу жалбе представља незаконит доказ. Надаље, жалбама се оспорава правилност и законитост побијане пресуде, у односу на разлоге дате у смислу одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС, у оцјени вјеродостојности противријечних исказа свједока, оштећеног М.Б.1, са једне стране и оптуженог, са друге стране и тиме указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са чланом 304. став 7. ЗКП РС, а коју жалба браниоца оптуженог, адвоката Биљане Бркић (уз оспоравање правилности оцјене исказа и осталих свједока), дефинише као битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. Указује се жалбама и на повреду одредбе члана 14. и члана 295. став 2. ЗКП РС, са тврдњом да суд није оцјенио са једнаком пажњом доказе оптужбе и одбране и на начин како је то прописано цитираним одредбама, појединачно и у међусобној повезаности, а то је било од утицаја на законито и правилно доношење пресуде. Аргументима из жалби се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде, како са аспекта постојања битних елемената предметног кривичног кривичног дјела, тако и оцјене исказа оштећеног, те исказа других свједока, на којима је заснован закључак побијане пресуде да је оптужени починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које је оглашен кривим. На тим приговорима заснивају се тврдње о повреди Кривичног закона, кроз погрешну квалификацију дјела.

У одговору на жалбу, у смислу одредбе члана 316. ЗКП РС, браниоци оптужених су предложили да се жалба тужиоца одбије, као неоснована.

У сједници вијећа, која је одржана у смислу одредбе члана 318. став 1. ЗКП РС, републички јавни тужилац је изложио жалбу окружног јавног тужиоца у Добоју, остајући код приговора и приједлога из исте. Предложио је да се жалбе бранилаца оптуженог одбију, као неосноване. Браниоци оптуженог су изложили жалбе и одговоре на жалбу тужиоца, остајући код приговора и приједлога, те предложили да се жалба тужиоца одбије, као неоснована, које излагање је оптужени подржао.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога:

Нису основани аргументи из жалби бранилаца оптужених, изнесени у прилог тврдњи да је побијана пресуда заснована на незаконитим доказима и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС.

Наиме, поступак препознавања лица је спроведен у складу са одредбом члана 150. ЗКП РС, тако да је записник о препознавању лица, сачињен у МУП РС, ПУ Добој од 19.10.2017. године на основу фотографија (у смислу става 4. цитиране одредбе) и записник о непосредном препознавању лица од 14.3.2018. године (у смислу става 3. цитиране одредбе), ком приликом је оштећени препознао оптуженог, као једног од саизвршилаца предметног дјела, законити докази, о чему је и побијана пресуда дала ваљане разлоге (страна 15. пасус 6.). У том правцу су дати и разлози да се побијана пресуда не заснива искључиво на тим записницима и да они представљају саставни дио исказа оштећеног М.Б.1, датог на главном претресу у условима непосредности. Када се наведено цијени у повезаности са чињеницом да је оштећени потврдио да је оптуженог познавао и прије рата (из виђења), дакле, прије извршења дјела, то су без основа аргументи жалби, да је оштећени, прије препознавања, био у прилици видјети оптуженог у суду (као свједока), у поступку који се водио против М.Б., за исти критични догађај и само из тог разлога могао препознати оптуженог, као једног од саизвршилаца дјела. Надаље, без основа су аргументи жалби и тврдња да је незаконито и препознавање лица на основу фотографија, а које је обављено у МУП РС, ПУ Д., дана од 19.10.2017. године (по евиденцији ЦИП-са), те да се на таквом доказу, у смислу члана 10. ЗКП РС, не може заснивати пресуда. Наиме, из фотодокументације сачињене приликом спровођења те процесне радње, а која је саставни дио записника о препознавању од 19.10.2017. године, произилази да имена, или било који други лични подаци који би идентификовали лица на тим фотографијама (осим ознаке одређеног редног броја), нису била садржана. Слиједом наведеног, без основа су аргументи из жалби, којима се указује да је оштећени, у полицији сазнао „како се зове оптужени“ и тиме истог, приликом препознавања лица на основу фотографија, идентификовао као једног од извршилаца дјела.

Надаље, из списка предмета, и то записника са главног претреса од 11.6.2019. године, произилази да приликом саслушања свједока М.В., у условима непосредности, тужилац, а ни одбрана, нису користили његов исказ из истраге, нити је исказ из истраге овог свједока, као доказ, био предмет оцјене побијане пресуде (страна 9. пасус 3.). Како наведене тврдње жалбе браниоца оптуженог, адвоката Б.Б., о кориштењу записника из истраге приликом саслушања свједока В. на главном претресу, који жалба дефинише као незаконит доказ, немају упоришта у списка предмета, то су без основа изнесени аргументи, којима је оспорава законитост овог доказа, у цјелини, и тиме тврдња о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС.

Нису основани аргументи из жалби бранилаца оптужених, у прилог тврдњи да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са чланом 14., чланом 295. став 2. и чланом 304. став 7. ЗКП РС.

Наиме, из образложења побијане пресуде, произилази да је првостепени суд детаљно анализирао и оцијенио, са једнаком пажњом и са аспекта садржаја и вриједносног значаја, исказе свједока оптужбе, оштећеног М.Б.1, затим свједока Ж.Д.,

З.Б., М.В., Б.Д., С.К. и З.Т., те свједока одбране Д.Њ., Љ.Т., Д.Д., Н.П., В.Б., Б.Г., Г.А. и Д.В., те исказ оптуженог. Наведене исказе свједока и оптуженог, првостепени суд је оцијенио појединачно и у међусобној повезаности, управо на начин како то захтјева одредба члана 295. став 2. ЗКП РС, и о томе дао образложене разлоге у побијаној пресуди.

Надаље, у оцјени вјеродостојности противријечних исказа, са једне стране оштећеног М.Б.1, који идентификује оптуженог као једног од извршилаца дјела, заједно са З.С. и М.Б. (правоснажно осуђен, као саизвршилац, за исто кривично дјело) и друге стране исказа оптуженог, који оспорава своје присуство, критичне прилике, у наведеним просторијама основне школе у мјесту К., општина Д., гдје је оштећени, као цивилно лице хрватске националности био доведен и затворен, дато је јасно и аргументовано образложење у побијаној пресуди, у складу са обавезом из одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС. Дати су и разлози у оцијени вјеродостојности исказа свједока, који имају одређена непосредна сазнања о дјелу (видјели оптуженог са повредама), или посредна (сазнања од оштећеног), као и исказа свједока, који оптуженог не доводе у везу са дјелом, пружајући му алиби.

Правилност такве оцјене вјеродостојности противријечних исказа, првенствено исказа оштећеног и оптуженог, а у вези са тим и наведених свједока, овај суд је испитао у оквиру жалбеног основа погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Надаље, аргументима из жалби бранилаца оптуженог, не може се оспорити правилност чињеничних утврђења побијане пресуде, да је оптужени, кршећи правила међународног права, садржана у члану 3. став 1. тачка а) 4. Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12.08.1949. године и члану 13. став 2. у вези са чланом 4. став 1. и 2. тачка а) Допунског протокола уз наведену конвенцију о заштити жртава немјународних оружаних сукоба од 08.06.1977. године (Протокол II), за вријеме оружаног сукоба у Босни и Херцеговини, између организованих оружаних снага Војске Републике Српске, с једне стране и Армије БиХ и Хрватског вијећа одбране, са друге стране, дана 05.5.1992. године, у вечерњим часовима, у мјесту К., општина Д., након што је лишен слободе оштећени М.Б.1 из Д. и одведен у просторије фискултурне сале Основне школе ..., гдје су се налазила и друга затворена цивилна лица хрватске националности, заједно са З.С. и М.Б.1, наредио оштећеном М.Б. да изађе из сале, а потом га одвео у једну просторију гдје је, заједно са наведеним С. и Б., нарушио тјелесни интегритет оштећеном, на начин да је оштећеног ударао рукама и ногама по цијелом тијелу, а потом му наредио да сједне на једну столицу и почео испитивати, тражећи информације гдје су смјештене „усташе, команде, везе“, поново истог ударао по цијелом тијелу, а све је то трајало од 23,00 до 01,00 ујутро, након чега је оштећени враћен у просторије фискултурне сале, у којој је остао до 19.05.1992. године, када је пуштен кући.

Оваква чињенична утврђења, правилно је првостепени суд засновао на исказу свједока, оштећеног М.Б.1, који на детаљан и увјерљив начин износи све чињенице и околности у вези са дјелом, јасно одређујући идентитет лица која су га, критичне прилике, физички повређивала на начин описан у изреци побијане пресуде.

Оштећени јасно и увјерљиво одређује да се ради о оптуженом Т.С., те М.Б.1 и З.С., које је од раније познавао, описујући на који начин су били одјевени и врсту наоружања коју су имали, начин на који су га повређивали ударцима рукама и ногама по цијелом тијелу, у времену од 23,00 до 01,00 ујутро, критичне ноћи. Исказ оштећеног је

потврђен исказом свједока Ж.Д., који је, непосредно након извршења дјела видио оштећеног и повреде по лицу („плаво лице, хематоме, све плаво око очију“), а оштећени му рекао „да су га тукли“, али не и ко је то учинио. Исказ оштећеног налази потврду и у исказу свједока М.В., који је био инспектор у СУП Д. (а након измјештања и формирања станице полиције, дана 16.4.1992. године у К.ма), и који потврђује да су, на наведеној локацији, затварана цивилна лица хрватске националности, међу којима је био и оштећени, да га је видио у тој школи и саслушавао га, да су били и мајка и сестра оштећеног, да му је оштећени након завршетка рата, рекао да је „био претучен“, затим свједока З.Б., који има посредна сазнања (од М.Б., у међувремену преминуо) о физички повређивану оштећеног у просторијама основне школе у К., те свједока З.Т., који је испред зграде у којој се налазио сеоски дом, непосредно након извршења дјела видио оштећеног, да је у разговору са њим уочио да је М. био „у великом страху“ и да се видјело да је физички малтретиран, јер је то „било очигледно“, појашњавајући да је такав закључак извео на основу повреда по глави оштећеног (модрице, подлијеви и отеклине по лицу).

Наведене исказе свједока, правилно првостепени суд доводи у везу са исказом оптуженог, који оспорава своје присуство у времену и мјесту наведеном у изреци побијане пресуде, заједно са З.С. и М.Б.1, те у везу са исказима свједока одбране којима је, према правилном закључку побијане пресуде (страна 16. пасус 2.), основно настојање било обезбједити алиби оптуженом, тврдњом да су критичне ноћи били на слави (свједоци Љ.Т. и Д.Д.), или да немају никава сазнања о дјелу, постојању „логора“ или привођења и притварања одређених лица у К. (свједоци Д.Њ., Н.П., В.Б., Б.Г., Г.А. и Д.В.).

Опис критичног догађаја, на начин како то износи оштећени, и по оцјени овог суда, чини овај исказ објективним и увјерљивим и представља ваљану основу у оцјени вјеродостојности наведених противријечних исказа оштећеног и оптуженог, а затим и оцјени исказа других свједока, који износе одређена сазнања и чињенице у вези са постојањем дјела, али и оружаног сукоба на широј територији општине Д., које обухвата и мјесто К., те другим околностима непосредно прије и послје критичног догађаја.

Надаље, правилно је првостепени суд, на основу исказа свједока оптужбе и одбране утврдио и дао разлоге (страна 17. пасус 3. и 4.) о постојању оружаног сукоба, у времену и простору релеватном из оптужнице, а затим јасну повезаност између оружаног сукоба и дјела. Правилно је утврђено да је оптужени, користећи прилику произашлу из оружаног сукоба, у условима у којима је оштећени, који је био цивилно лице хрватске националности, одведен у просторије физкултурне сале Основне школе ... у мјесту К., општина Д., те заједно са З.С. и М.Б.1, кршећи одредбу члана 3. став 1. тачка а) наведене 4. Женевске конвенције, повриједио тјелесни интегритет оштећеног, задајући му бројне ударце ногама и рукама по цијелом тијелу, а које повређивање је трајало у времену од 23,00 до 01,00 часова.

Надаље, у вези чињеничних утврђења, заснованих на исказима свједока, жалбама се, основано, доводи у питање правилност закључка побијане пресуде (страна 17. пасус 2.), да су општине Б. и Д., у вријеме извршења дјела, биле под контролом српских оружаних снага. Међутим, са аспекта мјеста извршења дјела, не ради се о чињеницама од одлучног значаја, јер је дјело извршено у К. (удаљено од Д. око 11 километара), које је било под контролом српских оружаних снага, како то потврђују свједоци М.В. и Б.Д., као и свједоци З.Т. и Д.Њ. (обојица рањена у априлу 1992. године). Осим тога, оштећени

је био цивилно лице хрватске националности, који није припадао ни једној оружаном формацији и затворен у просторије наведене основне школе у К., на чему побијана пресуда правилно успоставља повезаност између оружаног сукоба и самог дјела у виду повреде тјелесног интегритета оштећеног, као битног елемента кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ РС.

Цијенећи наведено, питање организације и структуре оружаних формација у том сукобу у Босни и Херцеговини, у смислу одредбе члана 142. став 1. КЗ СФРЈ и одредбе члана 3. став 1. тачка IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12. августа 1949. године, није одлучна чињеница са аспекта постојања битних елемента кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ РС. Ради тога су без основа аргументи из жалби бранилаца оптуженог, којима се указује да, у вријеме извршења дјела из оптужнице (05.5.1992. године), оружане снаге српског народа нису биле формиране као Војска Републике Српске, а да су, прије тога, као оружане снаге биле Војска Српске Републике Босне и Херцеговине, формирана 12. 5.1992. године и Војска ЈНА, као и приговори да је Армија БиХ, формирана 20.5.1992. године, на чему се, у коначном, износи тврдња, да ако нису постојале, као наведене оружане формације, односно постојале „ове војске“, није могло ни бити оружаног сукоба међу њима.

Слиједом наведеног, а супротно аргументима из жалби бранилаца оптуженог, чињенично стање је потпуно и правилно утврђено и правилно је примјењен Кривични закон, када су радње оптуженог, квалификоване као кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са ставом 22. КЗ СФРЈ.

У вези са наведеним, без основа су и приговори из жалбе браниоца оптуженог, адвоката Б.Б., изнесени у прилог тврдњи да је, одбијањем доказног приједлога одбране за саслушање свједока „С.“ (ради се о свједоку С.Т.), који је водио евиденцију и смјештао избјеглице, српске и других националности (са подручја Д. и Б.) у К., бринуо о њима и њиховој исхрани, а „који су бјежали од рата“, чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Овај суд је испитао побијану пресуду у одлуци о казни, налазећи да је првостепени суд правилно утврдио све околности, прописане у одредби члана 41. став 1. КЗ СФРЈ, које су од утицаја за висину казне и дао им правилан значај. Разлоге за такав закључак, дате у образложењу побијане пресуде, као ваљане, овај суд прихвата у цјелости. Казна затвора изречена том пресудом, у трајању од 1 (једне) године, одмјерена је уз правилну оцјену свих утврђених олакшавајућих околности које су детаљно образложене у побијаној пресуди, које у својој укупности и по оцјени овог суда, представљају особито олакшавајуће околности и оправдавају ублажавање казне затвора до оне границе одмјерене том пресудом.

Личне и породичне прилике оптуженог, тежина дјела, са аспекта изостанка тежих посљедица повређивања тјелесног интегритета оштећеног, протек времена од извршења дјела посматран у контексту времена у ком оптужени није чинио кривична дјела, те изостанак отежавајућих околности, по оцјени овог суда, не оправдавају изрицање казне затвора у дужем трајању, како се то предлаже у жалби тужиоца.

Околности које се наводе у жалби тужиоца, а посебно да је оштећени био цивил („који није пружао отпор“), супротно ставу из те жалбе, не може се цијенити као

отежавајућа околност, јер је наведени статус оштећеног, битан елемент бића кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које је оптужени оглашен кривим. Начин и околности извршења дјела, са аспекта примјењене силе и тежине повређивања тјелесног интегритета оштећеног, у конкретном случају, нема карактер отежавајућих околности и представља један од алтернативно прописаних облика радње извршења предметног дјела.

У контексту наведених околности, основано се жалбом тужиоца указује да стање које карактерише оружани сукоб, представља битан елемент предметног кривичног дјела, и да се исто, супротно разлозима побијане пресуде, не може вредновати и као олакшавајућа околност.

Међутим, цијенећи све наведене олакшавајуће околности, које у својој укупности представљају особито олакшавајуће околности, уз изостанак отежавајућих околности, овај суд налази да је казна затвора изречена побијаном пресудом, правилно одмјерена и представља адекватну мјеру казне, са аспекта сврхе кажњавања.

Из наведених разлога, и примјеном члана 327. ЗКП РС, одлучено као у изреци ове пресуде.

Записничар
Софија Рибич

Предсједник вијећа
др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић